

2021-10-10

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Departementsskrivelse 2021:27 – Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Remissyttrande - Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Sammanfattning

Hultsfreds kommun ser det som beklagligt att föreliggande departementsskrivelse gällande Arbetsförmedlingens interna reformering och dess förhållande till kompletterande aktörer presenteras som en del och inte som en del av en helhet. Arbetsmarknadspolitikens förutsättningar att hålla ihop hade gagnats av att även förhållandena gällande kommuners roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken slutligen hade definierats. Konsekvenserna för främst enskilda, men även kommuner och andra myndigheter ser vi som mer omfattande än skrivelserna gör gällande.

Det är svårt att ta ställning till en del av förslagen. Förmedlingsinsatserna som ska skapas är så allmänt beskrivna att det är svårt att se dem som något annat än en form av externalisering av arbetsförmedlarnas arbetsuppgifter. Hur samverkan ska ske mellan Arbetsförmedlingen och andra aktörer är inte tydligt, inte heller hur Arbetsförmedlingen ska säkerställa likvärdig service i hela landet.

Något som är tydligt är att avsevärd makt och inflytande kommer att läggas i kompletterande aktörers händer, både när det gäller innehållet i förmedlingsinsatserna och när det gäller individers rätt till integritet. Detta är ett tydligt avsteg från tidigare gällande principer avseende informationsutbyte mellan myndigheter och andra aktörer. Vi ser med särskild oro på de informationsflöden av sekretesskyddade uppgifter som kommer att delges kompletterande aktörer utan den enskildes medgivande.

Hultsfreds kommun anser därmed att reformeringen och de lagförslag som föreligger i denna departementsskrivelse ska harmoniseras med de lagförslag som rör kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken, och att den enskildes rätt till integritet tas till vara genom införandet av ett krav på medgivande från den enskilde vid informationsöverföring.

Hultsfreds kommuns yttrande

2. Författningsförslag

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Hultsfreds kommun ser med stor oro på de sekretessbrytande bestämmelserna när det gäller utlämnande av uppgifter till Arbetsförmedlingens kompletterande aktörer. Att uppgifter ska kunna lämnas ut till privata företag utan den enskildes medgivande sätter den enskildes integritet i stor risk. Vi rekommenderar att förslaget kompletteras så att den enskildes uttryckliga medgivande krävs för att information ska kunna förmedlas.

3. Inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

3.2 Reformens genomförande

3.2.1 Genomförandet ska ske ordnat och successivt

Arbetsförmedlingens reformering har nu pågått under lång tid, och har menligt inverkat på arbetsmarknadspolitiken sedan åtminstone 2019. Det är viktigt med ett ordnat förfarande, men att saker tar lång tid innebär inte med automatik gott resultat och effektiviteten i reformeringen lämnar en del i övrigt att önska.

Denna departementsskrivelse behandlar främst Arbetsförmedlingens inre strukturer och myndighetens förhållande till kompletterande aktörer. Det är beklagligt att kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken fortfarande inte klarlagts, och att denna departementsskrivelse i så låg utsträckning tar ett helhetsperspektiv. Det indikerar att kommunernas roll även i fortsättningen kommer att underskattas, vilket vi ser är ogynnsamt för arbetsmarknadspolitikkens funktionssätt med tanke på den mängd av insatser som sker i kommunal regi och som kan förväntas försvinna i och med reformeringens fortskridande.

3.2.4 Vissa lagändringar

Lagändringar på området måste harmoniseras med eventuellt kommande sådana som berör kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken. Det går inte att bedöma om detta kommer att göras.

3.3 Arbetsförmedlingens ansvar i den reformerade verksamheten

3.3.1 En sammanhållen statlig verksamhet

I och med Arbetsförmedlingens uppdrag att vara nationellt sammanhållande myndighet med ansvar för arbetsmarknadspolitiken behöver det säkerställas att myndigheten har kompetens och finansiella förutsättningar för att klara av detta på lång sikt.

Det myndigheten historiskt haft som kärnuppgifter, nämligen att träffa, rusta och matcha arbetssökande, ska den göra mindre av, samtidigt som den ska göra mer av det som legat utanför kärnuppdraget, nämligen upphandling, kontroll av leverantörer och digital infrastruktur. För denna omställning krävs helt annan kompetens än den Arbetsförmedlingen i dag besitter och myndigheten kan därför antas ha ytterligare en längre omställningsperiod framför sig. Det vore beklagligt om Arbetsförmedlingen genom att inte klara uppdraget skulle förlänga individers tid i arbetslöshet och minska företagens möjligheter att få kompetent arbetskraft, och därför måste myndigheten få förutsättningar att klara uppdraget om det ska utföras som tänkt.

Myndigheten måste också, om den ska samverka med andra aktörer, få ett tydligare uppdrag om samverkan.

3.3.2 Likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet

Arbetsförmedlingen erbjuder i dag inte likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet. Vi ser fram emot att det tydliggörs vad begreppet betyder och på vilket sätt det kommer att säkerställas.

3.3.7 Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Hultsfreds kommun ser fram emot att samverkan med Arbetsförmedlingen utvecklas. Vi vill särskilt poängtera att vi vill samverka med Arbetsförmedlingen på lika villkor och som likvärdiga parter, inte med Arbetsförmedlingens kompletterande aktörer på uppmaning av myndigheten.

3.4 En ny arbetsmarknadspolitisk insats införs

3.4.1 Syftet med förmedlingsinsatser

Det är oklart vad den nya insatsen förmedlingsinsatser ska innehålla, men tolkningen kan göras att det är liknande de arbetsuppgifter en arbetsförmedlare historiskt sett har utfört. Om så är fallet uppkommer två frågeställningar; dels vad en arbetsförmedlare då ska göra i framtiden, dels varför insatsen blir mer kvalitativ eller effektiv för att en extern part utför den. Det är annars ett gott syfte men innehållet är för oklart för att kunna kommentera ytterligare.

4. Sekretess och tystnadsplikt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4.2 Sekretess inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4.2.2 En särskild sekretessbrytande bestämmelse införs för Arbetsförmedlingen

Vi anser att förslaget om sekretessbrytande bestämmelse innebär en betydande försämring av skyddet för den enskildes integritet. Många av de uppgifter som hanteras i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är av känslig natur, och att sådan information ska kunna delges privata aktörer utan den enskildes medgivande är ett rejält avsteg från hur informationsutbyte historiskt har hanterats.

Även om det i teorin är så att det är frivilligt att delta i arbetsmarknadspolitiska insatser, och därmed få sina uppgifter behandlade, är det inte alltid det i praktiken – för den som till exempel uppbär ekonomiskt bistånd från kommunen krävs det ofta deltagande i Arbetsförmedlingens insatser, och detta kan då i framtiden innebära att den enskilde inte har något annat val än att låta sina uppgifter spridas utom sin kontroll, med risk att annars stå utan ekonomiska medel att försörja sig.

Vi anser därmed att medgivande från den enskilde ska krävas för att uppgifter ska kunna hanteras i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

9. Konsekvenser

9.1 Övergripande konsekvenser

Hultsfreds kommun anser inte att de övergripande konsekvenserna av reformeringen av myndigheten är tillräckligt utförligt beskrivna. Vi ser en uppenbar risk för att arbetsmarknadspolitiken funktionalitet försämras, att likvärdigheten över landet påverkas, att Arbetsförmedlingens kompetens urholkas och att den enskildes rätt till integritet offras på reformeringsiverns altare.

9.2 Konsekvenser för enskilda

Konsekvenserna för enskilda kan bli förlängd tid i arbetslöshet och att den enskildes känsliga personuppgifter sprids i ett okontrollerat och svåröverskådligt system av myndigheter och privata aktörer.

9.3 Konsekvenser för statliga myndigheter

Den statliga myndigheten Arbetsförmedlingens funktionalitet påverkar även andra statliga myndigheter, såsom exempelvis Försäkringskassan. Ett förändrat arbetssätt medför påverkan i andra led, vilket varit tydligt under reformeringstiden sedan 2019, bland annat när det gäller insatser inom ramen för finansiell samordning. Vi kan se en risk för att dessa effekter underskattas.

9.5 Konsekvenser för kommunerna

Förslagen i föreliggande departementsskrivelse påverkar kommunerna i hög utsträckning. Försämrad funktionalitet och effektivitet i arbetsmarknadspolitiken kommer att leda till att fler kommuninvånare blir beroende av försörjningsstöd.

Arbetsförmedlingens centralisering och digitalisering har lett till att servicen är mindre tillgänglig för vissa grupper av kommuninvånare, vilket har tvingat kommunerna att gå in och fylla tomrummet.

Arbetsförmedlingens fokus på kompletterande aktörer har gjort att vissa kommuner har byggt upp parallella kommunala verksamheter för att kommuninvånare ska komma i arbete, medan vissa kommuner kan tänkas välja en annan väg och lägga ner välfungerande verksamheter helt.

Kommunernas ekonomi påverkas i hög grad – antingen kommer kommuner att behöva betala ut högre försörjningsstöd eller så får man lägga pengarna på en parallell kommunal arbetsförmedling.

9.6 Konsekvenser för företag

Företagens möjligheter att få sin kompetensförsörjning tillgodosedd berörs tyvärr inte i skrivelsen. Vi ser en risk att kortsiktigheten i de kompletterande aktörernas uppdrag påverkar företagens möjligheter att få adekvat stöd i sin kompetensförsörjning.

Robert Andersson
Sektionschef

KS § 108/2021

Dnr 2021/154

Svar på remiss vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet och översända detsamma till Arbetsmarknadsdepartementet.

Sammanfattning

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27) har översänts på remiss.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknadsdepartementet har översänt Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27) på remiss. Svar på remissen ska vara Arbetsmarknadsdepartementet tillhanda senast den 12 november 2021.

Arbetsutskottet beslutade § 201/2021 att remittera remissen till arbetsmarknadsenheten för att återkomma till arbetsutskottet med yttrande.

Sektionschef Robert Andersson har lämnat ett förslag till yttrande som sammanfattas enligt följande:

” Hultsfreds kommun ser det som beklagligt att föreliggande departementsskrivelse gällande Arbetsförmedlingens interna reformering och dess förhållande till kompletterande aktörer presenteras som en del och inte som en del av en helhet. Arbetsmarknadspolitikens förutsättningar att hålla ihop hade gagnats av att även förhållandena gällande kommuners roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken slutligen hade definierats. Konsekvenserna för främst enskilda, men även kommuner och andra myndigheter ser vi som mer omfattande än skrivelsen gör gällande.

Det är svårt att ta ställning till en del av förslagen. Förmedlingsinsatserna som ska skapas är så allmänt beskrivna att det är svårt att se dem som något annat än en form av externalisering av arbetsförmedlarnas arbetsuppgifter. Hur samverkan ska ske mellan Arbetsförmedlingen och andra aktörer är inte tydligt, inte heller hur Arbetsförmedlingen ska säkerställa likvärdig service i hela landet.

Något som är tydligt är att avsevärd makt och inflytande kommer att läggas i kompletterande aktörers händer, både när det gäller innehållet i

förmedlingsinsatserna och när det gäller individers rätt till integritet. Detta är ett tydligt avsteg från tidigare gällande principer avseende informationsutbyte mellan myndigheter och andra aktörer. Vi ser med särskild oro på de informationsflöden av sekretesskyddade uppgifter som kommer att delges kompletterande aktörer utan den enskildes medgivande.

Hultsfreds kommun anser därmed att reformeringen och de lagförslag som föreligger i denna departementsskrivelse ska harmoniseras med de lagförslag som rör kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken, och att den enskildes rätt till integritet tas till vara genom införandet av ett krav på medgivande från den enskilde vid informationsöverföring.”

Yrkanden

Per-Inge Pettersson, C, yrkar bifall till förslaget.

Beslutsunderlag

Missiv och remiss Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)
Kommunstyrelsens arbetsutskott §§ 201/2021, 223/2021
Yttrande sektionschef 2021-10-10

Skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet